

برآورد اقتصادی جاذبه‌های گردشگری با استفاده از روش ارزش گذاری مشروط (مطالعه - موردی: باغ دولت آباد یزد)

غلامحسین مرادی^۱، فرناز دهقان بنادکوکي^۲، سجاد قنبری^۳، مصطفی مرادی^۴

DOI:10.22034/jtd.2023.392920.2758

چکیده

صنعت گردشگری از بزرگ‌ترین منابع رشد و توسعه اقتصادی در هر منطقه است و رشد سریع آن تغییرات فراوانی را در پی دارد. برای بیان نقش و اهمیت گردشگری و تبدیل آن به ارزش‌های پولی لازم است جاذبه‌های گردشگری با استفاده از روش‌های مناسب ارزش گذاری شوند. در مطالعه حاضر، ارزش تفریحی باغ دولت‌آباد یزد با استفاده از روش ارزش گذاری مشروط برآورد شده و عوامل مؤثر در تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان برای بهبود وضعیت و حفاظت از این باغ نیز با استفاده از الگوی لاجیت بررسی شده است. به این منظور، ابتدا حجم نمونه براساس روش کوکران تعیین شد و سپس داده‌ها از طریق پرسش‌نامه و مصاحبه حضوری جمع‌آوری شدند. نتایج نشان داد که متغیرهای «درآمد ماهیانه»، «شغل»، «تحصیلات»، «وسایل حمل‌ونقل» و «حداکثر مبلغ پیشنهادی» تأثیر معنی‌داری در تمایل به پرداخت افراد دارند، اما متغیرهای «سن»، «جنسیت»، «فصل‌های بازدید» اثر معنی‌داری ندارند. همچنین، براساس محاسبات انجام‌شده، متوسط تمایل به پرداخت برای هر بازدیدکننده به‌منظور حفاظت و بهبود وضعیت باغ دولت‌آباد ۸۰۳۰۰ ریال در ماه است و ارزش تفریحی سالانه آن ۱۱۸۴۲ میلیون برآورده شد که نشان‌دهنده اهمیت بالای این باغ برای بازدیدکنندگان است. همچنین، نتایج بیانگر آن است که روش ارزش‌گذاری مشروط یکی از روش‌های کارا برای ارزش‌گذاری اقتصادی خدمات غیربازاری در حوزه گردشگری است.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۲۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۱۲

واژه‌های کلیدی:

ارزش غیربازاری، اقتصاد گردشگری، تمایل به پرداخت، گردشگری، مدل لاجیت

مقدمه

خود به سایر ملل، سهم بیشتری از درآمد گردشگری جهان را به خود اختصاص دهند. اما نکته قابل توجه این است که اهمیت و عظمت گردشگری به ایجاد فرصت‌های شغلی و درآمد محدود نمی‌شود و، در صورت برنامه‌ریزی و توسعه از پیش‌اندیشیده‌شده، گردشگری قادر است منافع مستقیم و غیرمستقیم اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی را ایجاد و سهم قابل توجهی را در توسعه ملی ایفا کند. بنابراین، توسعه این صنعت مقدمه‌ای برای توسعه سرمایه‌گذاری در سایر صنایع است که لازمه حضور در زنجیره‌های جهانی و نظام‌های بزرگ سازمان‌یافته را می‌طلبد (Huang & Zhang, 2022).

جذابیت و رشد شتابان گردشگری در قرن بیستم موجب شده که برخی صاحب‌نظران از آن با نام قرن گردشگری یاد کنند. به‌گونه‌ای که امروزه صنعت گردشگری یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های اقتصادی جهان محسوب می‌شود و بیشترین میزان ارزش‌افزوده را برای کشورهای مقصد گردشگری به ارمغان می‌آورد (Barzegar et al., 2022). گسترش صنعت گردشگری چنان است که ۱۰ درصد از تولید ناخالص داخلی، ۷ درصد از تجارت بین‌المللی و ۳۰ درصد از خدمات را در جهان به خود اختصاص داده است (Karoubi et al., 2021). بنابراین، تمامی کشورها می‌کوشند، با معرفی جاذبه‌های گردشگری

۱. دانشیار، گروه محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی و کوشش‌های گردشگری، دانشگاه یزد، یزد، ایران (نویسنده مسئول). moradi@yazd.ac.ir

۲. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد، اقتصاد محیط زیست، دانشکده اقتصاد، مدیریت و حسابداری، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

۳. دانشیار، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تبریز، اهر، ایران.

۴. دانشیار، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه صنعتی خاتم‌الانبیاء بهبهان، بهبهان، ایران.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

صنعت گردشگری از بزرگ‌ترین منابع رشد اقتصادی در هر منطقه است و رشد سریع آن تغییرات اقتصادی و محیطی فراوانی را در پی خواهد داشت. بنابراین، بسیاری از کشورها برای بهره‌مندی از درآمدهای قابل توجه این صنعت سودآور و افزایش رشد اقتصادی درصدد توسعه گردشگری خود برآمده‌اند (Xia et al., 2022). توجه به مناطق گردشگری به منظور تصحیح تصمیمات اقتصادی که اغلب از آن‌ها با عنوان کالا و خدمات رایگان و غیربازاری (غیرقابل مبادله در بازار) یاد شده است از مهم‌ترین عناصر برنامه‌ریزی گردشگری به شمار می‌رود. محیط‌های طبیعی جاذبه‌های فراوانی برای توسعه صنعت گردشگری فراهم می‌آورند و در مقابل توسعه این صنعت هم می‌تواند در محیط طبیعی تأثیرات مثبت و منفی عمده‌ای بگذارد. بنابراین، بررسی و تحلیل دقیق گردشگری پایدار بسیار ضروری است (Bañuls et al., 2022).

در عصر حاضر، تعیین ارزش واقعی منابع طبیعی در قیمت‌گذاری منابع راهی اساسی در بهبود سیاست‌های محیط زیستی برای حرکت به توسعه و گردشگری پایدار است، به طوری که توجه به این سازوکارها به شناخت منافع محیط زیستی، ارائه مسائل محیطی کشور به برنامه‌ریزان، ایجاد ارتباط میان سیاست‌های اقتصادی و درآمدهای طبیعی و ارزیابی اهمیت منابع محیط زیستی در حمایت از توسعه پایدار منجر خواهد شد (Dahmardeh et al., 2022). حال اقتصاددانان معتقد هستند که رویکرد ارزش‌گذاری اقتصادی برای گردشگری پایدار امری واجب است که بی‌توجهی به آن در طولانی مدت موجب وارد آمدن خسارت‌های جبران‌ناپذیری بر منابع طبیعی می‌شود و در روند توسعه پایدار تأثیر می‌گذارد. از این رو، کمی کردن و تعیین ارزش پولی منابع طبیعی می‌تواند نقش مضاعفی در مدیریت تلفیقی انسان و سیستم‌های طبیعی ایفا کند (Perni et al., 2021).

ارزش‌گذاری اقتصادی به معنای تعیین ارزش واقعی منابع طبیعی براساس معیارها اخلاقی هر فرد است. بسیاری از خدمات مانند خدمات و آثاری که گردشگری از نظر اقتصادی دارد نمی‌توانند در بازار معامله شوند (Moradi et al., 2021b). بنابراین، مردم نمی‌توانند آنچه را تمایل به پرداخت آن دارند آشکار کنند. در این مواقع، از مردم خواسته می‌شود، به طور مستقیم براساس سناریوی فرضی، آنچه را مایل هستند برای به دست آوردن یک

کشور ایران از جنبه جاذبه‌های گردشگری با کشورهای پیشرفته در صنعت گردشگری برابری می‌کند. با وجود این و به رغم اینکه ایران از نظر منابع طبیعی و جاذبه‌های گردشگری یکی از کشورهای دارای قابلیت در سطح جهان محسوب می‌شود، آمار سازمان جهانی در طول سال‌های گذشته حکایت از روند بسیار کند ورود گردشگران به کشور دارد، به طوری که تعداد گردشگران ورودی به کشور از ۵/۲ میلیون نفر در ۲۰۱۵ به ۱/۶ میلیون نفر در ۲۰۲۰ کاهش یافته است (UNWTO, 2022). بنابراین، مقایسه آمار ایران با آمارهای جهانی نشان از این دارد که صنعت گردشگری در کشور به رشد و توسعه سریع‌تر و بیشتری نیازمند است. بنابراین، دستیابی به چنین رشدی نیازمند شناخت درست مسئله و آگاهی از جایگاه اقتصادی و میزان اثرگذاری جاذبه‌های گردشگری در صنعت گردشگری و اقتصاد ایران و منطقه است؛ زیرا، اگر جایگاه و میزان اثربخشی هرکدام از این جاذبه‌های گردشگری به درستی شناسایی و بررسی شود، امکان اجرای درست برنامه‌ریزی‌های مناسب فراهم خواهد شد که این امر به طور خودکار به توسعه سایر بخش‌های این صنعت نیز منجر خواهد شد. استان یزد به منزله یکی از مناطق پرجاذبه و دارای قابلیت در حوزه گردشگری و با ۷/۹ درصد از مساحت کل کشور در مرکز ایران واقع شده است. وجود باغ دولت‌آباد، آتشکده زرتشتیان، مسجد جامع، میدان امیرچخماق، مدرسه ضیائیه از جمله قابلیت‌های بالای جذب گردشگر در این استان است که در مجموع می‌توانند در اقتصاد این منطقه تأثیر چشمگیری بگذارند (Tourism Yearbook of Yazd Province, 2019). از این رو، در پژوهش حاضر به ارزش‌گذاری اقتصادی باغ دولت‌آباد استان یزد به منزله یکی از بناهای تاریخی جهانی و با قدمت پرداخته شده است. در ایران، مطالعات متعددی در زمینه برآورد ارزش‌گذاری اقتصادی انجام شده است، اما نوآوری پژوهش حاضر این است که برای اولین بار به برآورد ارزش‌گذاری اقتصادی منطقه گردشگری باغ دولت‌آباد با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط (CVM)^۱ پرداخته است. مقاله حاضر در پی پاسخ به سه سؤال است: ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی بازدیدکنندگان باغ دولت‌آباد به چه صورت است؟ میزان تمایل به پرداخت هر بازدیدکننده باغ دولت‌آباد چه میزان است؟ ارزش اقتصادی سالانه این باغ چه میزان است؟

برآورد میانگین تمایل به پرداخت جامعه روستاییان ساکن در دشت الشتر پرداختند. در پژوهشی دیگر که عباسی و همکاران (۲۰۲۲) انجام داده‌اند با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط و مدل لاجیت به برآورد میزان تمایل به پرداخت افراد برای گردش در مراتع الموت شرقی پرداخته شده است. مرادی و همکاران (۲۰۲۲) با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط به برآورد ارزش تفریحی پارک بهاران شهرستان میبد استان یزد و عوامل مؤثر در تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان برای بهبود وضعیت و حفاظت از این پارک پرداختند.

میلد و همکاران (۲۰۱۷) در کره جنوبی از روش ارزش‌گذاری مشروط برای بررسی تمایل به پرداخت افراد برای توسعه پارک صلح^۲ استفاده کردند. نتایج حاکی از آن بود که میانگین وزنی تمایل به پرداخت افراد برای توسعه پارک حدود ۴۴ دلار برای هر خانوار در سال است. خی و ژائو^۳ (۲۰۱۸) با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط به مطالعه میزان تمایل به پرداخت افراد برای الکتریسیته سبز در شهر تیانجین^۴ چین پرداختند که سه عامل درآمد، باور و بیماری دارای اثر مثبت و دو عامل جنسیت و سن دارای اثر منفی بودند. تونین (۲۰۱۹) در مطالعه خود به برآورد منافع حاصل از احیا از گونه‌های دریایی با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط در دریای آدریاتیک^۵ شمالی در کشور ایتالیا پرداخت. نتایج تحقیق او نشان داد که تمایل به پرداخت برای دخالت افراد برای هدفمندسازی به‌منظور بهبود گونه‌های دریایی از طریق عملیات صیانت و پاک‌سازی منطقه به‌مراتب بیشتر از تمایل به پرداخت برای ممانعت از آسیب رسیدن به آن‌ها است. همچنین، زایدن و همکاران (۲۰۲۱) در مطالعه خود به ارزش‌گذاری اقتصادی پارک ملی ویلکو پولسکی^۶ واقع در کشور لهستان پرداختند. نتایج نشان داد که رابطه غیرخطی بین وضعیت اقتصادی پاسخ‌دهندگان و تمایل به پرداخت افراد برای حفاظت از طبیعت پارک وجود دارد.

با توجه به مطالعات انجام‌شده می‌توان نتیجه گرفت که تجزیه و تحلیل عوامل مؤثر در خواسته‌های مردم از نظر اقتصادی می‌تواند به پیش‌بینی نیازهای گردشگری کمک کند. در این خصوص، هدف از برآورد ارزش اقتصادی، در نظر گرفتن ارزش منابع محیط زیستی در برنامه‌ریزی‌های توسعه‌ای و حفاظت از بوم‌سازگان به‌منزله میراث‌های طبیعی است. بر

خدمت پرداخت کنند بیان کنند. در دهه‌های اخیر، رویکردهای ترجیحات بیان‌شده که رهیافت‌های مبتنی بر بازار فرضی نیز نامیده می‌شوند از هر دو جنبه نظری و عملی توسعه یافته‌اند و در زمینه‌های گوناگونی مانند بازاریابی، اقتصاد محیط زیست، گردشگری، حمل‌ونقل، اقتصاد بهداشت و نظایر آن به کار رفته‌اند (Enriquez-Acevedo et al., 2018). یکی از روش‌های ترجیحات بیان‌شده شامل روش ارزش‌گذاری مشروط است که در آن به ارجحیت‌های ابرازشده در بازارهای واقعی و برآورد تمایل به پرداخت (WTP)^۱ مصرف‌کننده درباره کالاها و خدمات استناد می‌شود. مبنای این روش تمایل اظهارشده یا آشکارشده افراد درخصوص محافظت و استفاده از محیط زیست است (Moradi et al., 2022).

آگاهی از این تمایل‌ها و برآورد تمایل به پرداخت افراد از طریق مصاحبه و پرسیدن این سؤال است که حاضر هستند چه مبلغی برای حفظ کالای محیط زیستی و در اختیار داشتن تعدادی معین از کالا و دریافت خدمات غیربازاری بپردازند (Henareh Khalyani et al., 2021). این فرایند یکی از شکل‌های بازار است که طی آن پیامد ناشی از ایجاد تغییر در کیفیت منابع محیط زیستی در بازاری ساخته‌شده بررسی می‌شود و از مصرف‌کنندگان خواسته می‌شود میزان تمایل به پرداخت خود را برای بهبود وضعیت خدمات محیطی ابراز کنند (Alkan, 2021). به این ترتیب، اگرچه این روش امتیاز قابلیت به‌کارگیری در شرایط گوناگون را دارد، به‌دلیل وابستگی آن به نظرهای شفاهی افراد، اشکالاتی نیز دارد. با وجود این، هیچ‌جانشین و مکملی برای برآوردهای مورد انتظار وجود ندارد و از هیچ رویکرد دیگری نمی‌توان استفاده کرد و تنها شیوه عملی به نظر می‌رسد (Khosravi Mashizi & Sharafatmandrad, 2020). در زمینه ارزش‌گذاری کالاهای غیرقابل معامله در بازار با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط، مطالعات زیادی انجام شده است که در ادامه پژوهش به معرفی چند نمونه از این مطالعات پرداخته شده است.

از مطالعات داخلی انجام‌شده در ایران می‌توان به پژوهش بلالی و همکاران (۲۰۱۹) اشاره کرد که با هدف تعیین ارزش تفریحی دشت میشان و اندازه‌گیری تمایل به پرداخت افراد با رویکرد ارزش‌گذاری مشروط برای بازدید از دشت انجام شده است. همچنین، آموزگاری و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی با استفاده از فنون تلفیقی مصاحبه و پرسش‌نامه به

2. Peac Park
3. Xie & Zhao
4. Tianjin
5. Adriatic Sea
6. Wielkopolski National Park (WNP)

1. Willingness to pay

این اساس، پژوهش حاضر درصدد است برای اولین بار در داخل کشور به برآورد ارزش اقتصادی باغ دولت‌آباد به‌منزله بنای گردشگری و طبیعی در استان یزد با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط بپردازد.

محدوده مورد مطالعه

این پژوهش در باغ دولت‌آباد واقع در شهر یزد انجام شده است. شهر یزد با میانگین بارندگی و دمای سالانه به ترتیب ۶۲ میلی‌متر و ۱۸/۹ درجه سلسیوس در ارتفاع ۱۲۰۰ متری سطح دریا و در مرکز ایران قرار گرفته است (Meteorological Organization of Yazd Province, 2020). باغ دولت‌آباد با وسعتی معادل ۶/۴ هکتار در محدوده ۳۱°۰۹' تا ۳۱°۲۱' عرض شمالی و ۱۱°۰۹' تا ۱۱°۲۳' طول شرقی و در منطقه ۶ شهر یزد قرار دارد و از باغ‌های ایرانی ثبت‌شده در میراث جهانی توسط یونسکو است. این باغ دارای ساختمان‌ها، حوض‌ها و آب‌نماهای بسیاری است که در فضای بین آن‌ها باغ‌هایی فراوان زینت‌بخش محیط است. آنچه این باغ را در میان باغ‌های ایرانی شاخص نشان می‌دهد شامل قنات تاریخی با قدمت ۲۰۰ سال، بادگیری با ارتفاعی بیش از ۳۳/۸ متر، هندسه و طرح اصیل عمارت‌های موجود در باغ است که همواره گردشگران داخلی و خارجی زیادی را به سمت خود جلب می‌کند و هر روز و در همه فصول پذیرای مهمانان زیادی است (Iranian Cultural Heritage, 2022).

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از لحاظ روش در زمره پژوهش‌های پیمایشی - تحلیلی است. همچنین، برای ارزش‌گذاری اجتماعی و به‌منظور گردآوری داده‌ها درباره چند صفت مانند «سن»، «جنسیت»، «شغل»، «سطح تحصیلات»، «درآمد ماهیانه»، «فصل»، «وسایل حمل‌ونقل» و «حداکثر تمایل به پرداخت» از جامعه مورد بررسی که شامل بازدیدکنندگان داخلی و خارجی از باغ دولت‌آباد استان یزد بودند در پاییز ۱۳۹۸ نمونه‌گیری شد. تعداد نمونه مورد بررسی شامل ۱۶۸ پرسش‌نامه بود که این تعداد با استفاده از روش کوکران و از ۳۰۰ جامعه آماری به دست آمد. آمار و اطلاعات لازم برای ارزش‌گذاری اجتماعی از طریق تکمیل پرسش‌نامه‌های طراحی‌شده که شامل اطلاعات مربوط به ویژگی‌های شخصی، اجتماعی و اقتصادی بازدیدکنندگان و سؤالات مربوط به تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان است جمع‌آوری شد.

در این پژوهش، برای تعیین ارزش اجتماعی باغ دولت‌آباد استان یزد از روش ارزش‌گذاری مشروط استفاده شد. روش ارزش‌گذاری مشروط از کاربردی‌ترین روش‌های ارزش‌گذاری اجتماعی کالاها، خدمات و منابع محیط زیستی غیربازاری مبتنی بر تقاضای جامعه است که مبنای این روش ترجیحات ظاهرشده افراد با توجه به استفاده از منابع به‌منظور تعیین ارزش کالاها و دارایی‌های محیط زیستی است. دسترسی به ترجیحات و برآورد میزان تمایل به پرداخت افراد از طریق مصاحبه و پرسیدن این سؤال است که حاضر هستند چه مبلغی برای حفظ کالای محیط زیستی موردنظر بپردازند (Southon et al., 2017). در میان روش‌های مبتنی بر تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان، روش‌های دوگانه - دویعدی ۱ به دلیل ایجاد انگیزه در پاسخ‌گویان از دیگر روش‌ها مناسب‌تر هستند. این روش براساس انتخاب یک پیشنهاد بیشتر از پیشنهاد اولیه است که، در پژوهش حاضر، سه قیمت پیشنهادی به مقادیر ۵۰ هزار، ۳۰ هزار و ۱۰ هزار ریال به صورت سؤال مطرح شد. در روش ارزش‌گذاری مشروط فرض می‌شود که فرد قیمت پیشنهادی را براساس پیشینه کردن مطلوبیت خود تحت شرایط رابطه (۱) می‌پذیرد یا رد می‌کند.

$$U(1, Y - A; S) + \varepsilon_1 \geq U(0, Y; A) + \varepsilon_0 \quad (1)$$

که در آن U مطلوبیت غیرمستقیم، Y درآمد افراد و A برداری از سایر عوامل اقتصادی مانند «سن»، «جنسیت»، «شغل»، «سطح تحصیلات»، «درآمد ماه یانه»، «فصل»، «وسایل حمل‌ونقل» و «حداکثر مبلغ پیشنهادی» هستند (Hanemann, ۱۹۸۴). تغییرات ایجادشده در مطلوبیت بر اثر استفاده از منابع محیط زیستی عبارت است از:

(۲)

$$\Delta U = U(1, Y - B; S) - U(0, Y; S) + (\varepsilon_1 - \varepsilon_0) \geq 0$$

در این تابع مطلوبیت، صفر برای زمانی است که فرد تمایلی به پرداخت برای حفظ کالای موردنظر ندارد و مطلوبیت یک برای زمانی است که فرد تمایلی به پرداخت برای حفظ کالای موردنظر دارد. و اجزای خطای این مدل هستند که فرض می‌شود دارای توزیع نرمال با میانگین صفر است (Tuan et al., 2014).

در روش ارزش‌گذاری مشروط، مدل دارای یک متغیر وابسته با انتخاب کیفی دوگانه است.

متغیرهای مجازی، این درصد احتمال به‌ازای تغییر از حالت صفر به یک به دست می‌آید (Robert, 2017). در ادامه، به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از مدل رگرسیونی لاجیت و نرم‌افزار STATA ۱۷ و Shazam استفاده شد. متغیر وابسته در این مطالعه، تمایل به پرداخت افراد (برحسب ریال) و متغیرهای مستقل شامل ویژگی‌های اقتصادی (سن، جنسیت، شغل، سطح تحصیلات، درآمد ماهیانه، فصل، «وسایل حمل و نقل و حداکثر مبلغ پیشنهادی») هستند. در ابتدا، براساس مدل ارزش‌گذاری مشروط، الگوی لاجیت با استفاده از ضرایب‌های تعیین برآزش Mc و Maddala، Esterlla، Cragg - Uhler و Fadden برآزش شدند و بدین ترتیب مدل لاجیت به‌منزله بهترین مدل انتخاب شد. همچنین، برای اطمینان، از نتایج مدل تخمین زده‌شده از آزمون‌های نسبت درست‌نمایی^۲ استفاده شد (Modber et al., 2018).

نتایج

نتایج آماری مربوط به ویژگی‌های اقتصادی پاسخ‌گویان حاصل از ۱۶۸ پرسش‌نامه، که برای تعیین و برآورد حفاظتی در باغ دولت‌آباد تکمیل شد، در جدول ۱ آورده شده است. متغیرهای اقتصادی در نظر گرفته‌شده برای این مدل شامل «سن»، «جنسیت»، «شغل»، «سطح تحصیلات»، «درآمد ماهیانه»، «فصل»، «وسایل حمل و نقل» و «حداکثر مبلغ پیشنهادی» است. براساس آمارهای به‌دست آمده، میانگین سن پاسخ‌گویان حدود ۳۳ سال بود که حداقل سن ۱۱ سال تا حداکثر ۷۳ سال را شامل می‌شود و نشان‌دهنده جوان بودن بازدیدکنندگان باغ دولت‌آباد استان یزد است. همچنین، ۴ درصد بازدیدکنندگان باغ دولت‌آباد مرد و ۵۶ درصد از آن‌ها زن هستند. با توجه به داده‌های مربوط به شغل بازدیدکنندگان در جدول ۱، افراد متخصص و کارمند از سایر شغل‌ها تمایل بیشتری به بازدید از باغ دارند. همچنین، با توجه به وضعیت تحصیلی افراد بازدیدکننده از باغ دولت‌آباد که در جدول ۱ ارائه شده است، بیشترین آمار مربوط به افراد با تحصیلات کارشناسی و کارشناسی ارشد است و کمترین آمار مربوط به افراد با تحصیلات بی‌سواد است. همچنین، بررسی درآمد ماهیانه افراد پاسخ‌گو نشان می‌دهد که میانگین درآمد ماهیانه هر فرد حدود ۲/۵۲ میلیون تومان در ۱۳۹۸ برآورد شده است. یافته‌های دیگر حاکی از آن است که بیشتر بازدیدکنندگان باغ دولت‌آباد، از میان

معمولاً برای روش‌های انتخاب کیفی از مدل رگرسیونی لاجیت^۱ براساس حداکثر درست‌نمایی استفاده می‌شود. مدل لاجیت از توزیع‌های نرمال و لجستیک حاصل شده است و مقادیر احتمالی آن بین صفر و یک است. توزیع احتمال یک یعنی احتمال پذیرش و مقدار صفر نشان‌دهنده عدم‌پذیرش است. براساس مدل لاجیت، احتمال (Pi) اینکه فرد یکی از پیشنهادها (A) را بپذیرد به‌صورت رابطه (۳) بیان می‌شود (Moradi et al., 2022):

$$(3) \quad \Delta P_i(Y=1) = F_{\eta}(\Delta U) = \frac{1}{1 + \exp(-\Delta U)} \\ = \frac{1}{1 + \exp\{-(\alpha + \beta A + \gamma Y + \theta S)\}}$$

که $F_{\eta}(\Delta U)$ تابع توزیع تجمعی لجستیک و β ، γ و θ ضرایب الگو هستند که با استفاده از روش حداکثر درست‌نمایی برآورد می‌شوند و فرض بر آن است که و باشد. درنهایت و پس از برآورد پارامترها و ارزیابی نقش هرکدام از متغیرهای مستقل، مقدار امید ریاضی تمایل به پرداخت را از طریق رابطه (۴) و با انتگرال‌گیری از تابع تجمعی لجستیک $F_{\eta}(\Delta U)$ در دامنه صفر تا پیشنهاد ماکزیمم (M) می‌توان برآورد کرد (Lee & Han, 2002):

$$(4) \quad E(WTP) = \int_0^M F_{\eta}(\Delta U) dB = \\ \int_0^M \frac{1}{1 + \exp\{-(\alpha^* + \beta B)\}} dB \\ \alpha^* = (\alpha + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_n X_n)$$

که $E(WTP)$ مقدار انتظاری تمایل به پرداخت و عرض از مبدأ تعدیل شده است که از افزودن جمله اقتصادی به عرض از مبدأ الگوی رگرسیونی برآورد شده لجستیک به دست می‌آید. منظور از جمله اقتصادی مجموع حاصل‌ضرب میانگین متغیرهای اقتصادی معنی‌دار شده مدل لاجیت در ضرایب آن‌ها است. برای تفسیر ضریب هر متغیر در الگوی لاجیت از آثار نهایی آن‌ها استفاده شده است. اثر نهایی نشان‌دهنده درصد احتمال تغییر در افزایش تمایل به پرداخت به‌ازای تغییر در یک واحد متغیر مستقل است که، درخصوص

2. Likelihood Ratio Test

1. Logit Regression Model

فصول گوناگون سال، فصل تابستان را برگزیدند. از بازدیدکنندگان از خودروی شخصی برای دسترسی همچنین، نتایج بیانگر آن است که حدود ۶۵ درصد به باغ استفاده کرده بودند.

جدول ۱: خصوصیات اقتصادی اجتماعی بازدیدکنندگان باغ دولت آباد

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر	توضیحات
سن	۳۲/۷۵	۱۰/۰۹	۱۱	۷۳	سال
جنسیت	۰/۴۸	۰/۵۰	۰	۱	مرد=۰، زن=۱
شغل	۳/۰۵	۱/۸۸	۱	۷	متخصص=۱، آزاد=۲، کارمند=۳، خانه‌دار=۴، کارگر=۵، موارد دیگر=۶، بازنشسته=۷
سطح تحصیلات	۲/۸۳	۱/۵۲	۱	۷	دکتری=۱، کارشناسی ارشد=۲، کارشناسی=۳، فوق‌دیپلم=۴، دیپلم=۵، زیر دیپلم=۶، بی‌سواد=۷
درآمد ماهیانه	۲/۵۲	۰/۶	۲	۴	کمتر از ۱ میلیون=۱ ۱-۲ میلیون=۲ ۲-۴ میلیون=۳ ۴-۶ میلیون=۴
فصل‌های سال	۲/۶۳	۱/۵۱	۱	۵	بهار=۱، تابستان=۲، پاییز=۳، زمستان=۴، بی‌تفاوت=۵
وسایل حمل و نقل	۴/۷۸	۱/۷۵	۱	۶	پاده=۱، دوچرخه=۲، موتورسیکلت=۳، اتوبوس=۴، تاکسی=۵، ماشین شخصی=۶

جدول ۲: وضعیت پاسخ‌گویی به سه قیمت پیشنهادی برای برآورد ارزش باغ دولت آباد

وضعیت پذیرش	پیشنهاد اول (۵۰ هزار ریال)			پیشنهاد دوم (۳۰ هزار ریال)			پیشنهاد سوم (۱۰۰ هزار ریال)		
	تعداد	درصد	مبلغ	تعداد	درصد	مبلغ	تعداد	درصد	مبلغ
پذیرش مبلغ پیشنهادی	۱۱۵	۶۸/۴۵	۲۹	۲۹	۵۴/۷۱	۷۰	۶۰/۸۶	۱۱۵	۳۱/۵۴
عدم پذیرش مبلغ پیشنهادی	۵۳	۳۱/۵۴	۲۴	۴۵/۲۸	۳۹/۱۳	۴۵	۳۹/۱۳	۱۱۵	۳۱/۵۴
جمع	۱۶۸	۱۰۰	۵۳	۳۱/۵۴	۶۸/۴۵	۱۱۵	۶۸/۴۵	۱۶۸	۱۰۰

برای تعیین عوامل اثرگذار در تمایل به پرداخت پاسخ‌دهندگان از مدل لاجیت و روش حداکثر درست‌نمایی استفاده شد. مطابق این مدل، اثر متغیرهای توضیحی در تمایل به پرداخت افراد برای بهبود وضعیت و حفاظت از باغ دولت آباد

نتایج حاصل از احتمال پذیرش تمایل به پرداخت افراد در جدول ۲ نشان می‌دهد که ۵۳ نفر (۳۱/۵۴ درصد) اولین پیشنهاد را نپذیرفتند و تمایلی به پرداخت مبلغ ۵۰ هزار ریال از درآمد ماهیانه خود برای بهبود وضعیت و حفاظت از باغ دولت آباد نداشتند و ۱۱۵ نفر (۶۸/۴۵) آن را پذیرفتند. با ارائه پیشنهاد پایین‌تر از ۳۰ هزار ریال به کسانی که پیشنهاد اول را نپذیرفته بودند، ۲۹ نفر (۵۴/۷۱) پیشنهاد دوم را پذیرفتند، در حالی که تعداد ۲۴ نفر (۳۹/۱۳) این پیشنهاد را نپذیرفتند. آن دسته از پاسخ‌گویانی که اولین پیشنهاد را (۵۰ هزار ریال) پذیرفتند در گروه پیشنهاد بالاتر ۱۰۰ هزار ریال قرار گرفتند. تعداد ۴۵ پاسخ‌دهنده پیشنهاد سوم را نپذیرفتند و اما ۷۰ نفر این پیشنهاد را پذیرفتند. نتایج نشان می‌دهد که مردم راضی به پرداخت مبلغی به منظور بهبود وضعیت و حفاظت از باغ دولت آباد هستند، به طوری که ۶۰ درصد پاسخ‌گویان حاضر به پرداخت مبلغی برای ورودی و بهبود وضعیت و نگهداری از باغ دولت آباد بوده‌اند.

نتایج حاصل از برآورد عوامل مؤثر در تمایل به پرداخت افراد با استفاده از روش لاجیت در جدول ۳ نشان داده شده است. براساس نتایج این جدول، از میان ۸ متغیر مورد بررسی، ۵ متغیر یا احتمال ۹۵ درصد از نظر آماری معنی‌دار بودند. متغیرهای درآمد ماهیانه، شغل، تحصیلات، وسایل حمل‌ونقل و حداکثر مبلغ پیشنهادی تأثیر معنی‌داری در تمایل به پرداخت افراد دارند، اما متغیر سن، جنسیت، فصل‌های بازدید معنی‌دار نیستند. از میان متغیرهای معنادار متغیر درآمد ماهیانه، شغل، وسایل حمل‌ونقل و حداکثر مبلغ پیشنهادی تأثیر منفی در تمایل به پرداخت دارند. به عبارت دیگر، با افزایش یک واحد در این متغیرها، احتمال تمایل به پرداخت افراد برای بهبود وضعیت و حفاظت از باغ به ترتیب به اندازه ضرایب ۰/۵۴۹۱، ۰/۳۴۲۰، ۰/۲۰۱۷، ۰/۸۰۳۷ کاهش خواهد یافت. از طرفی، متغیر تحصیلات تأثیر مثبت در میزان تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان دارد؛ یعنی با افزایش یک واحد در سطح تحصیلات احتمال تمایل به پرداخت افراد به اندازه ضریب ۰/۲۸۶۰ افزایش یافت. این متغیر دارای اثر نهایی معادل با ۰/۰۷۱۳ است. به عبارت دیگر، با افزایش یک واحد در این متغیر، احتمال تمایل به پرداخت افراد افزایش یافت.

آزمون شده است. برای بررسی معناداری کل مدل برآوردشده از آماره نسبت درست‌نمایی استفاده شد (جدول ۳) که مقدار این آماره برابر ۹۵/۲۴۴- است. از آنجایی که این مقدار بالاتر از مقدار ارزش احتمال ارائه شده است، الگوی برآوردشده از لحاظ آماری در سطح ۵ درصد معنی‌دار است.

همچنین، ضرایب تعیین Maddala، Esterlla، Cragg-Uhler و Mc fadden برای الگوی لاجیت به ترتیب برابر با ۰/۲۲، ۰/۲۴، ۰/۲۹، و ۰/۱۸ برآورد شده است. این ضرایب نشان‌دهنده آن است که متغیرهای مستقل منظور شده در مدل، حداقل ۱۸ درصد و حداکثر ۲۹ درصد تغییرات متغیر وابسته را توضیح می‌دهند که مقدار این ضریب‌ها، با توجه به تعداد مشاهدات متغیر وابسته، عددهای مطلوبی هستند. از آنجایی که مقدار صحیح قابل‌پیش‌بینی برای الگوی لاجیت رقم مطلوبی معادل ۰/۶۰ است، درصد پیش‌بینی صحیح به دست آمده (۰/۶۹ درصد) در این الگو رقم مطلوبی را نشان می‌دهد. بنابراین، الگوی فوق برای تجزیه و تحلیل‌های بعدی قابل اطمینان است. با توجه به اینکه متغیر وابسته مدل از نوع کیفی است، می‌توان آثار نهایی متغیرها را تعبیر و تفسیر کرد (Enriquez-Acevedo et al., 2018).

جدول ۳: پارامترهای مدل لاجیت برای برآورد ارزش تقریبی باغ دولت‌آباد

متغیرهای توضیحی	ضریب برآورده شده	مقدار آماره Z	سطح معناداری	اثر نهایی
سن	-۰/۰۱۹۰	-۱/۰۰	۰/۳۱۹	۰/۰۰۴۷
جنسیت	۰/۴۰۱۳	-۱/۳۸۰	۰/۱۶۷	-۰/۱۰۰۱
شغل	-۰/۳۴۲۰	-۲/۶۰	۰/۰۰۹*	۰/۰۸۵۳
سطح تحصیلات	۰/۲۸۶۰	۲/۰۵	۰/۰۴۱*	-۰/۰۷۱۳
درآمد ماهیانه	-۰/۵۴۹۱	-۲/۰۱	۰/۰۴۵*	۰/۱۳۷۰
فصل‌های سال	۰/۰۶۸۶	-۱/۹۳	۰/۵۶۳	-۰/۰۱۷۱
وسایل حمل‌ونقل	-۰/۲۰۱۷	-۱/۹۳	۰/۰۵۳*	-۰/۰۵۰۳
مبلغ پیشنهادی	-۰/۸۰۳۷	-۴/۰۸	۰/۰۰۰**	۰/۲۰۰۶
ضریب ثابت	-۳/۵۴۰۸	۰/۴۴	۰/۶۵۹	۰/۲۰۰۶
$= ۰/Maddala R^{2۲۲}$ $= ۰/Cragg-Uhler R^{2۲۹}$ Percentage of Right Predictions= ۰/۶۹		$۹۵/Log Likelihood = -۲۴۴۳$ $= ۰/Esterlla R^{2۲۴}$ $= ۰/Mcfaddan R^{2۱۸}$		
* معناداری در سطح ۹۵ درصد، ** معناداری در سطح ۹۹ درصد				

در ادامه و براساس رابطه (۴) که یک رابطه انتگرال‌گیری معین از تابع لجستیکی احتمال به پرداخت برحسب متغیر حداکثر قیمت پیشنهادی است و با توجه به نتایج جدول ۳، ارزش مورد انتظار (میانگین) تمایل به پرداخت هر بازدیدکننده از باغ دولت‌آباد به صورت زیر محاسبه می‌شود.

$$\alpha^* = -3/54 - 0/34(3/05) + 0/28(2/83) - 0/54(2/52) - 0/20(4/78) - 0/80(1/26) = -7/109$$

در رابطه فوق، α^* عرض از مبدأ تعدیل شده است که از حاصل جمع عرض از مبدأ برآورد شده و جملات اجتماعی - اقتصادی معنادار در مدل محاسبه شده است. به عبارت دیگر، جملات اضافه شده مربوط به متغیرهای درآمد ماهیانه، وضعیت اشتغال، تحصیلات، وسایل حمل و نقل و حداکثر مبلغ پیشنهادی با میانگین و ضرایب داده شده در جدول ۳ است. در ادامه و براساس محاسبه فوق، ارزش مورد انتظار (میانگین) تمایل به پرداخت هر بازدیدکننده از باغ دولت‌آباد در محدوده صفر تا بالاترین پیشنهاد (۱۰۰ هزار ریال) به صورت رابطه زیر محاسبه می‌شود:

$$\int_0^{1000} \frac{1}{1 + \exp\{-(-7/109 - 0/803B)\}} dB = 80300$$

بنابراین، متوسط تمایل به پرداخت برای هر بازدیدکننده برای حفاظت و بهبود وضعیت باغ دولت‌آباد ۸۰۳۰۰ ریال برآورد شده است که، با توجه به تعداد بازدیدکنندگان سالانه باغ دولت‌آباد، ارزش اجتماعی سالانه این مکان تاریخی معادل ۱۱۸۴۲ میلیون برآورد شده است.

بحث و نتیجه گیری

امروزه صنعت گردشگری بزرگ‌ترین و متنوع‌ترین صنعت در دنیا به شمار می‌آید. ایران با اینکه در ردیف ده کشور اول دنیا از نظر وجود جاذبه‌های گردشگری قرار دارد، از نظر جذب گردشگر، نه تنها در بین کشورهای دنیا، بلکه در بین کشورهای خاورمیانه هم جایگاه شایسته و مطلوبی ندارد (Mehrabi et al., 2012). از این رو، برآورد ارزش اقتصادی مناطق گردشگری برای شناسایی اهمیت این مناطق و اعمال برنامه‌ریزی‌های درست و به موقع کمک شایانی در این زمینه می‌کند. با توجه به نتایج پژوهش حاضر، بیشتر بازدیدکنندگان باغ دولت‌آباد را زنان تشکیل می‌دهند و، از میان

گروه‌های سنی مورد بررسی، بیشترین تعداد بازدیدکنندگان در محدوده سنی ۲۰ تا ۵۰ سال با میانگین سنی حدود ۳۳ سال هستند که این نتایج نشان‌دهنده مناسب بودن این مکان برای افراد جوان تا میان‌سال است. بنابراین، باید به نیازهای این گروه سنی توجه بیشتری شود. مقایسه پژوهش حاضر با مطالعات انجام شده در برخی از تفرجگاه‌های کشور نیز حاکی از آن است که نتایج این پژوهش با مطالعاتی مانند مطالعه محمودی و دانه‌کار (۲۰۰۷) و مرادی و همکاران (۲۰۲۱a) و همخوانی دارد. در پژوهش حاضر، بررسی سطح سواد افراد نشان داد که بیشترین تعداد افراد دارای مدرک کارشناسی و کارشناسی ارشد هستند و این آشکار می‌سازد که افراد تحصیل کرده تمایل بیشتری به پر کردن اوقات فراغت خود با دیدار از جاذبه‌های طبیعی و گردشگری دارند. این نتیجه با مطالعه مرادی و همکاران (۲۰۲۱a) و مؤیدفر و همکاران (۲۰۱۸) نیز همخوانی دارد.

در پژوهش حاضر نیز مانند پژوهش مرادی و همکاران (۲۰۲۱a)، زاهد غروی و همکاران (۲۰۲۲) و آل‌داود و همکاران (۲۰۲۲) وجود تمام اقسام شغلی و تحصیلی در میان بازدیدکنندگان حاکی از انعطاف‌پذیری و همگرایی منطقه برای استفاده عموم است. نتایج حاصل از بررسی وضعیت فصل بازدید و نوع وسیله نقلیه نشان‌دهنده این است که اکثر بازدیدکنندگان باغ دولت‌آباد، از میان فصل‌های گوناگون سال، فصل تابستان و، از میان وسایل نقلیه، ماشین شخصی را برای بازدید ترجیح می‌دهند و از جمله دلایل این موضوع را می‌توان بدین صورت بیان کرد که فصل تابستان فصل استراحت افراد است. از این رو، می‌توان با ایجاد امکانات رفاهی بیشتر منطقه برای جذب گردشگر استفاده کرد. این نتایج در مطالعه مرادی و همکاران (۲۰۲۲) نیز به چشم می‌خورد.

در این مطالعه، براساس نتایج حاصل، ۸۶ درصد از پاسخ‌گویان حاضر به پرداخت مبلغی از ۳۰ هزار ریال تا ۱۰۰ هزار ریال برای بازدید، بهبود وضعیت و حفاظت از باغ دولت‌آباد بوده‌اند. براساس نتایج، میانگین تمایل به پرداخت افراد برای استفاده از باغ دولت‌آباد ۸۰۳۰۰ ریال استخراج شده است که این مقدار از میانگین تمایل به پرداخت یافته‌های پژوهش عباسی و همکاران (۲۰۲۲) و دانائی‌فر و همکاران (۲۰۱۹) و مدبری و همکاران (۲۰۱۸) بیشتر است. بررسی نتایج حاصل نشان‌دهنده این است که تفاوت‌های موجود در میزان تمایل به پرداخت، ناشی از وجود تفاوت در

پی دارد. در پژوهش حاضر، با توجه به این نکته که بخش عمده مراجعہ‌کنندگان خانم و در محدوده سنی ۲۰ تا ۵۰ سال و اکثریت دارای تحصیلات دانشگاهی هستند، پیشنهاد می‌شود که، در برنامه‌های موردنظر، توجه ویژه‌ای به زنان خانه‌دار و جوانان شود و برای آن‌ها امکانات ویژه‌ای بر مبنای سلاقی این گروه‌ها ایجاد شود. ایجاد امکانات گردشگری و مراکز آموزشی، فرهنگی و رفاهی به‌منظور ایجاد انگیزه و افزایش مدت زمان بازدیدکنندگان با توجه به نیازهای سنی بازدیدکنندگان نظیر مکان‌هایی برای تفریحات سالم ورزشی، کتابخانه، امکاناتی اعم از وسایل بازی برای کودکان، وسایل سرگرمی و استراحت برای سالمندان به افزایش تعداد بازدیدهای افراد برای استفاده از این مکان‌ها منجر می‌شود. افزایش دانش و آگاهی شهروندان از آثار و ارزش مناطق باستانی و ارتقای سطح علمی اقشار جامعه می‌تواند به افزایش تمایل به پرداخت افراد بینجامد که در افزایش ارزش تفریحی این مکان‌ها مؤثر است.

این پژوهش دارای محدودیت‌هایی است که در استفاده از نتایج آن باید به آن توجه ویژه شود. (۱) عدم مشارکت مردم در پاسخ‌گویی به پرسش‌نامه و یا عدم راستگویی در پاسخ‌گویی به پرسش‌نامه؛ (۲) نادیده گرفتن و عدم کمی‌سازی کارکردهای غیرکاربردی مانند پارامترهای زیبایی مکان مورد مطالعه و پارامترهای مشابه دیگر در اغلب پژوهش‌ها و (۳) حضور بیشتر افراد بومی در زمان پر کردن پرسش‌نامه و تمایل بیشتر آن‌ها به پرداخت ورودی به باغ دولت‌آباد.

منابع فارسی که معادل لاتین آن‌ها در فهرست منابع آمده است

آل‌داود، قانع‌ی بافقی و نشاط، اکرم (۱۴۰۱). برآورد ارزش حفاظتی منطقه خور و بیابانک با رویکرد ارزش‌گذاری مشروط. مدیریت اکوسیستم، (۴)۱، ۳۶-۴۷. <https://doi.org.10.22034/emj.2022.701391>

آموزگاری، پیام، پناهی، مصطفی، میرنیا، سیدخلیق و دانشی، علیرضا (۱۳۹۹). برآورد ارزش حفاظتی منابع آب زیرزمینی حوزه آبخیز الشتر از نگاه روستاییان. مهندسی و مدیریت آبخیز، (۱)۱۲، ۵۷-۷۱. <https://doi.org.10.22092/ijwmse.2019.122994.1532>

زمان، ویژگی‌های خاص منطقه مورد بررسی مانند ملی بودن، وجود سازه‌های تاریخی، قدمت و میزان جذابیت مناطق هست که این عوامل می‌تواند به ارتقای آگاهی و در نهایت افزایش میانگین تمایل به پرداخت در استفاده از این مکان تفریحی منجر شود. نتایج حاصل از برآورد الگوی لاجیت نشان از اثر معنی‌دار پنج متغیر درآمد ماهیانه، شغل، تحصیلات، وسایل حمل‌ونقل و حداکثر مبلغ پیشنهادی در تمایل به پرداخت است. از میان متغیرهای معنادار، متغیر درآمد ماهیانه و وضعیت اشتغال به ترتیب با ضرایب ۰/۵۴۹۱ و ۰/۳۴۲۰ دارای تأثیر منفی و معنادار در تمایل به پرداخت هستند. متغیر معنادار بعدی، که تأثیر منفی در میزان تمایل به پرداخت افراد دارد، نوع وسیله نقلیه است، به گونه‌ای که عدم استفاده از خودروی شخصی میزان تمایل به پرداخت افراد را ۰/۲۰۱۷ درصد کاهش می‌دهد؛ زیرا بیشتر بازدیدکنندگان ترجیح می‌دهند با وسیله شخصی به این مکان سفر کنند. این نتایج با مطالعه مرادی و همکاران (۲۰۲۲) همخوانی دارد. در این پژوهش، مشاهده می‌شود که متغیر «حداکثر مبلغ پیشنهادی» دارای تأثیر منفی و معنادار است و ضریب این متغیر نیز مطابق انتظار بیانگر رابطه منفی آن با متغیر وابسته است. به عبارت دیگر، در برابر مبلغ پیشنهادی بالاتر برای ورود به باغ، بازدیدکنندگان تمایل کمتری به پرداخت ورودی از خود نشان می‌دهند که این نتایج با یافته‌های صداقتی و همکاران (۲۰۲۱)، اسکندری نسب و همکاران (۲۰۲۱)، بلزی و همکاران (۲۰۲۱) و دیلویسیسو و همکاران (۲۰۲۱) همخوانی دارد. اما از طرفی متغیر تحصیلات دارای تأثیر مثبت در میزان تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان است؛ یعنی، با افزایش یک واحد در سطح تحصیلات، احتمال تمایل به پرداخت افراد به اندازه ضریب ۰/۲۸۶۰ افزایش می‌یابد که این نتیجه نیز با مطالعات مرادی و همکاران (۲۰۲۲) مطابقت دارد.

در پژوهش حاضر، نتایج ارزش‌گذاری مشروط بیان‌کننده این است که متوسط تمایل به پرداخت برای هر بازدیدکننده برای حفاظت و بهبود وضعیت باغ دولت‌آباد ۸۰۳۰۰ ریال و ارزش تفریحی سالانه این مکان ۱۱۸۴۲۲ میلیون است. با توجه به این مسئله که آثار تاریخی به حفاظت و نگهداری به بهترین شیوه ممکن نیاز دارند، اگر مسئولان با تأمین امکانات اولیه بیشتر وضعیت فعلی را بهبود بخشند، گردشگران بیشتری به این مکان تاریخی جذب می‌شوند که حاضر به پرداخت هزینه مبلغ بیشتر برای استفاده از امکانات به‌وجودآمده هستند و این امر گسترش صنعت گردشگری و افزایش درآمد را در

نواحی ساحلی، ۳(۳)، ۸۵-۱۰۰. <https://doi.org/10.22124/gscj.2022.21562.1145>

سالنامه آماری استان یزد (۱۳۹۹). مرکز آمار ایران.

سازمان میراث فرهنگی استان یزد (۱۴۰۱). سازمان میراث فرهنگی ایران.

سازمان هواشناسی استان یزد (۱۳۹۹). سازمان هواشناسی ایران.

صداقتی، عاطفه، پیربابایی، محمدتقی، نوریان، فرشاد و بیٹی، حامد (۱۴۰۰). ارزشیابی مسکن شهری برنامه‌ریزی‌شده در شهر تبریز از نگاه ساکنان. جغرافیا و برنامه‌ریزی محیطی، ۳۲(۳)، ۳۰-۱. <https://doi.org/10.22108/gep.2021.126233.1376>

عباسی، محبوبه، جعفری، محمد و رفیعی، حامد (۱۴۰۱). برآورد ارزش تفریحی اکوسیستم مرتع با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط (مطالعه موردی: مراتع الموت شرقی). مدیریت اکوسیستم، ۲۱(۲)، ۱-۱۴. <https://doi.org/10.22034/emj.2022.252246>

کروبی، مهدی، حسنی، الیکا و کوچکی، زهرا (۱۴۰۰). تحلیل محتوای مقالات منتشرشده با محوریت موضوع همه‌گیری ویروس کرونا و گردشگری (مورد مطالعه: پنج نشریه اول گردشگری جهان). گردشگری و اوقات فراغت، ۱۱(۱)، ۷۷-۸۹. <https://doi.org/10.22133/tlj.2021.139383>

محرابی، جواد، خلیلی شورینی، سیاوش و خلفی، احمد (۱۳۹۱). بررسی موانع توسعه صنعت گردشگری در جمهوری اسلامی ایران. مدیریت توسعه و تحول، ۹(۱۳۹۱)، ۱-۱۰. https://jdem.qazvin.iau.ir/article_368.html

محمودی، بیت‌الله و دانه‌کار، افشین (۱۳۸۶). ارزیابی تقاضای تفریحی در مناطق تفرجگاهی طبیعی ایران. دو ماهنامه مسافران، ۴۰، ۳-۴۸. <https://civilica.com/doc/50932>

مدبری، امیر، مهدوی، علی و امیرنژاد، حمید (۱۳۹۷). برآورد ارزش تفریحی منطقه جنگلی قلعه گل استان لرستان با استفاده از روش

اسکندری نسب، حسن، امیر تیموری، سمیه، زارع مهجردی، محمدرضا، میرزایی خلیل‌آبادی، حمیدرضا و بنی‌اسدی، مصطفی (۱۴۰۰). برآورد ارزش حفاظتی مرتع ریگ اسحاق‌آباد سیرجان با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط. مرتع، ۱۵(۲)، ۱۶۸-۱۷۹. <http://rangelandsrn.ir/article-1-1029-fa.html>

برزگر، صادق، حیدری، محمدتقی، رسولی، محمد و رحمتی، پروین (۱۴۰۱). تبیین وفاداری گردشگری استان زنجان با رویکرد آینده‌نگاری. برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری، ۱۱(۴۰)، ۱۳۳-۱۵۹. <https://doi.org/10.22080/jtpd.2022.22019.3586>

بلالی، حمید، عبدی، الهام و موحدی، رضا (۱۳۹۸). تعیین ارزش تفرجگاهی منطقه گردشگری دشت میشان با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط. گردشگری و توسعه، ۸(۳)، ۳۰-۴۴. <https://doi.org/10.22034/jtd.2019.114064.1292>

خسروی مشیزی، اعظم و شرافتمند راد، محسن (۱۳۹۹). ارزش اقتصادی کارکرد زیبایی مراتع کوهستانی سرپژن در جنوب استان کرمان با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط. مرتع، ۱۴(۳)، ۴۲۲-۴۳۴. <http://rangelandsrn.ir/article-1-928-fa.html>

دهمرد، مجید، محمد قاسمی، محمود و قاسمی، ایرج (۱۴۰۰). ارزیابی کارکردهای حفاظتی و تفریحی تالاب هامون با استفاده از رهیافت ارزش‌گذاری مشروط. تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، ۱۵۳(۱)، ۱۱۳-۱۲۸. <https://doi.org/10.22059/ijaedr.2021.332234.669091>

دانانی‌فر، ایمان، انواری، ابراهیم و انواری، مهرداد (۱۳۹۸). برآورد ارزش تفریحی قلعه سلاسل شهرستان شوشتر با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط و هزینه سفر فردی. گردشگری و توسعه، ۸(۲)، ۶۵-۴۸. <https://doi.org/10.22034/jtd.2019.155577.1564>

زاهد غروی، مهدی، صادق‌پور، فاطمه و محمدی، محمدرضا (۱۴۰۱). برآورد تمایل به پرداخت جامعه برای حفاظت از سواحل دریای خزر استان مازندران (شواهد جدید از رویکرد ارزش‌گذاری مشروط). مطالعات جغرافیایی

- 2(3), 36-47. <https://doi.org/10.22034/emj.2022.701391> [In Persian]
- Abasi, M., Jafari, M., & Rafiee, H. (2022). Estimation of recreational value in rangeland ecosystem using Contingent valuation method (Case study: Alamut-e sharghi rangelands). *Ecosystem Management*, 1(2), 1-14 <https://doi.org/10.22034/emj.2022.252246> [In Persian]
- Alkan, Y. (2021). Evaluation of Effect on Housing Prices and User Perceptions of the Urban Environmental Features of Sar çay and Present Landscape Equipment: The Example of Çanakkale. *Journal of Bartın Faculty of Forestry*, 23(2), 346-358. <https://doi.org/10.24011/barofd.884431>
- Amouzegari, P., Panahi, M., Mirnia, S. K., & Daneshi, A. (2020). Estimation of preservation value of groundwater resources from the villagers' perspective in Alashtar Watershed, Iran. *Watershed Engineering and Management*, 12(1), 57-71. <https://doi.org/10.22092/ijwmse.2019.122994.1532> [In Persian]
- Balali, H., Abdi, E., & movahedi, R. (2019). Determination of the Recreational value of Mishan plain using contingent valuation method. *Journal of Tourism and Development*, 8(3), 30-44. <https://doi.org/10.22034/jtd.2019.114064.1292> [In Persian]
- Bañuls, A. L., Fuster, B., & Mora, C. M. (2022). Offshoring and reshoring of services in tourism: A round trip. *Revista Investigaciones Turísticas*, (24), 153-171. <https://doi.org/10.14198/INTURI2022.24.8>
- Barzegar, s., Heydari, M., & Rasouli, M. (2022). Explaining the loyalty of tourism in Zanjan province with a futuristic approach. *Journal of Tourism Planning and Development*, 11(40), 133-159. <https://doi.org/10.22080/jtpd.2022.22019.3586> [In Persian]
- ارزش‌گذاری مشروط. پژوهش‌های علوم و فناوری چوب و جنگل، ۲۵(۱)، ۱۴۹-۱۶۸. <https://doi.org/10.22069/jwfst.2018.13132.1675>
- مرادی، غلام‌حسین، اپراجونقانی، الهام، سلطانی بابوکانی، افسانه و دهقان بنادکوکلی، فرناز (۱۴۰۰ الف). برآورد ارزش اقتصادی جاذبه‌های گردشگری با استفاده از روش هزینه سفر (مورد پژوهش: باغ نمیر استان یزد). محیط‌شناسی، ۱۶(۵۶)، ۳۰۹-۳۳۹. <https://doi.org/10.22054/tms.2021.61638.2563>
- مرادی، غلام‌حسین، دهقان بنادکوکلی، فرناز و اپراجونقانی، الهام (۱۴۰۰ ب). اثر فضای سبز بر قیمت مسکن با استفاده از مدل قیمت‌گذاری هدونیک (مطالعه موردی: شهر یزد). محیط‌شناسی، ۴۷(۴)، ۳۳۵-۳۴۶. <https://doi.org/10.22059/jes.2021.331811.1008237>
- مرادی، غلام‌حسین، دهقان بنادکوکلی، فرناز، فیاضی، محمد ناصر و اپراجونقانی، الهام (۱۴۰۱). برآورد ارزش تفریحی فضای سبز و پارک با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط (مطالعه موردی: پارک بهاران شهرستان میبد). محیط‌شناسی، ۴(۱)، ۳-۵۳. <https://doi.org/10.22059/jes.2022.334903.1008257>
- مؤیدفر، رزیتا، محمدی معرفی، عبدالحمید و سعیدمهدوی، سپیده (۱۳۹۶). برآورد ارزش تفریحی پارک نازوان شهر اصفهان با استفاده از روش هزینه سفر فردی. اقتصاد شهری، ۲(۱)، ۵۱-۶۶. <https://doi.org/10.22108/ue.2017.79470.0>
- هناره خلیانی، جلال، قنبری، سجاد، حیدری، مازیار و جوانمیری‌پور، محسن (۱۳۹۹). برآورد ارزش حفاظت از خدمات زیستگاهی جنگل‌های زاگرس شمالی به روش ارزش‌گذاری مشروط (CVM). تحقیقات منابع طبیعی تجدیدشونده، ۱۱(۲)، ۲۹-۴۳. <https://doi.org/10.30495/JRNR.2021.18359>

منابع

- Aaledavod, H., Ghaneei-Bafghi, M., & Neshat, A. (2022). Estimation of conservation value of Khor-o-Biabank area with conditional valuation approach. *Ecosystem Management*,

- Valuation Method. *Journal of Rangeland*, 15(2), 168-179. <http://rangelandsrm.ir/article-1-1029-fa.html> [In Persian]
- Henareh Khalyani, J., Ghanbari, S., Haidari, M., & Javanmiripour, M. (2021). Using contingent valuation method to valuation conservation of habitat function in North Zagros Forests. *Journal of Renewable Natural Resources Research*, 11(2), 29-43. <https://doi.org/10.30495/JRNR.2021.18359> [In Persian]
- Huang, Q., & Zhang, W. (2022). Economic Performance Evaluation of Tourism in Pearl River Delta Based on AHP Model. *Mathematical Problems in Engineering*, 2022. <https://doi.org/10.1155/2022/1328291>
- Hanemann, W. M. (1984). Welfare evaluations in contingent valuation experiments with discrete responses. *Agricultural Economics*, 66(3), 332-341. <https://doi.org/10.2307/1240800>
- Iranian Cultural Heritage (2022). *Tourism and Handicrafts Organization*. [In Persian]
- Karoubi, M., Hasani, E., & Kuchaki, Z. (2021). Content Analysis of Published Articles Focusing on the Topic of Coronavirus Epidemic and Tourism Case Study: The Top Five Tourism Magazines in the World. *Tourism and Leisure Time*, 6(11), 77-89. <https://doi.org/10.22133/tlj.2021.139383> [In Persian]
- Khosravi Mashizi, A., & Sharafatmandrad, M. (2020) Value assessment of aesthetic function of Sarbijan mountain's rangeland using Contingent Valuation Method (CVM) South of Kerman province, Iran. *Journal of Rangeland*, 14(3), 422-434. <http://rangelandsrm.ir/article-1-928-fa.html> [In Persian]
- Blazy, R., Hrehorowicz-Gaber, H., Hrehorowicz-Nowak, A., & Płachta, A. (2021). The Synergy of Ecosystems of Blue and Green Infrastructure and Its Services in the Metropolitan Area Chances and Dangers. *Sustainability*, 13(4), 1-14. <https://doi.org/10.3390/su13042103>
- Dahmardeh, M., Mohammadghasemi, M., & Ghasemi, I. (2022). Evaluation of conservation and recreational functions of Hamoon wetland, using conditional valuation approach. *Iranian Journal of Agricultural Economics and Development Research*, 53(1), 129-143. <https://doi.org/10.22059/ijaedr.2021.332234.669091> [In Persian]
- Danaeifar, I., anvari, E., & mehdizade, M. (2019). Recreational Value Estimation of Salasel Castle in Shushtar Using Contingent Valuation Method and Individual Travel Cost. *Journal of Tourism and Development*, 8(2), 48-65. <https://doi.org/10.22034/jtd.2019.155577.1564> [In Persian]
- Diluiso, F., Guastella, G., & Pareglio, S. (2021). Changes in urban green spaces value perception: A meta-analytic benefit transfer function for European cities. *Land Use Policy*, 101, 105116. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2020.105116>
- Enriquez-Acevedo, T., Botero, C. M., Cantero-Rodelo, R., Pertuz, A., & Suarez, A. (2018). Willingness to pay for Beach Ecosystem Services: The case study of three Colombian beaches. *Ocean & Coastal Management*, 161, 96-104. <https://doi.org/10.1016/j.ocecoaman.2018.04.025>
- Eskandari Nasab, H., Amirteymoori, S., Zare Mehjerdi, M., Mirzaee Khalilabadi, H., & Baniyasi, M. (2021). Assessing the Conservation Value of Rig Ishaqabad Rangeland of Sirjan Using Contingent

- 25(1), 149-168. <https://doi.org/10.22069/jwfst.2018.13132.1675> [In Persian]
- Moradi, G., Operajuneghani, E., Soltani Bobakani, A., & Dehghan Benadkuki, F. (2021a). Estimating the Economic Value of Tourist Attractions Using Travel Cost Method (Case Study: Namir Garden, Yazd Province). *Tourism Management Studies*, 16(56), 309-339. <https://doi.org/10.22054/tms.2021.61638.2563> [In Persian]
- Moradi, G., Dehghan Benadkuki, F., & Operajuneghani, E. (2021b). The Effect of Green Space on Housing Prices Using Hedonic Pricing Method (Case Study: Yazd city, Iran). *Journal of Environmental Studies*, 47(4), 413-428. <https://doi.org/10.22059/jes.2021.331811.1008237> [In Persian]
- Moradi, G., Dehghan Benadkuki, F., Fayazi, M. N., & Operajuneghani, E. (2022). Estimating Recreational Value of Greenspace and Park Using Contingent Valuation Method (Case study: Baharan Park, Meybod city). *Journal of Environmental Studies*, 48(1), 35-53. <https://doi.org/10.22059/jes.2022.334903.1008257> [In Persian]
- Perni, Á., Barreiro-Hurlé, J., & Martínez-Paz, J. M. (2021). Contingent valuation estimates for environmental goods: Validity and reliability. *Ecological Economics*, 189, 107-144. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2021.107144>
- Robert, R. (2017). The Contingent Valuation Method in assessing the value of sport's stadium in developing nations. The case of Poland. (No. 80581). University Library of Munich, Germany.
- Sedaghati, A., Pirbabaei, M. T., Noorian, F., & Beyti, H. (2021). Assessing Planned Urban Housing in the City of Tabriz
- Lee, C. K., & Han, S. (2002). Estimating the use and preservation values of national parks tourism resources using a contingent valuation method. *Tourism Management*, 23(5), 531-540. [https://doi.org/10.1016/S0261-5177\(02\)00010-9](https://doi.org/10.1016/S0261-5177(02)00010-9)
- Mahmoudi, B., & Danehkar, A. (2007). Evaluation of Recreational Demand in Natural Recreational Areas of Iran. *The First Engineering Conference on Environmental Systems Planning and Management*, 40, 3-48. <https://civilica.com/doc/50932> [In Persian]
- Mehrabi, J., Khalili Shavarini, S., & Khalafi, A. (2012). A Study of the Barriers to Iran's Tourism Industry Development. *Journal of Development Evolution Management*, 9(3), 1-10. https://jdem.qazvin.iau.ir/article_368.html [In Persian]
- Meteorological Organization of Yazd Province (2020). Iranian Meteorological Organization. [In Persian]
- Mjelde, J. W., Kim, H., Kim, T. K., & Lee, C. K. (2017). Estimating willingness to pay for the development of a peace park using CVM: The case of the Korean Demilitarized Zone. *Geopolitics*, 22(1), 151-175. <https://doi.org/10.1080/14650045.2016.1210131>
- Moayedfar, R., Moarefi mohammadi, A., & Saeed Mahdavi, S. (2018). Estimating The Recreational Value of Najvan Park Based on Individual Travel Cost Method (ITCM). *Urban Economics*, 2(1), 51-66. <https://doi.org/10.22108/ue.2017.79470.0> [In Persian]
- Modberi, A., Mahdavi, A., & Amirnejad, H. (2018). Estimating the Outdoor Recreation Value of Ghaleh gol Forest Area of Lorestan Using Contingent Valuation Method. *Journal of Wood and Forest Science and Technology*,

- Drivers in Tourism Sectors with Respect to Carbon Emissions from the Supply Chain: An Integrated EEIO and DEA Approach. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(11), 6951. <https://doi.org.10.3390/ijerph19116951>
- Xie, B. C., & Zhao, W. (2018). Willingness to pay for green electricity in Tianjin, China: Based on the contingent valuation method. *Energy Policy*, 114, 98-107. <https://doi.org.10.1016/j.enpol.2017.11.067>
- Word Tourism Organization (UNWTO) (2022)
- Zāhed Gharavi, M., Sādeghpour, F., & Mohammadi, M. (2022). Estimating the Community's Willingness to Pay for the Protection of the Caspian Sea Coast of Māzandarān Province (New Evidence of the Conditional Valuation Method). *Geographical Studies of Coastal Areas Journal*, 3(3), 85-100. <https://doi.org.10.22124/gscj.2022.21562.1145> [In Persian]
- Zydroń, A., Szoszkiewicz, K., & Chwiałkowski, C. (2021). Valuing protected areas: Socioeconomic determinants of the willingness to pay for the National Park. *Sustainability*, 13(2), 765. <https://doi.org.10.3390/su13020765>
- from the Perspective of Residents. *Geography and Environmental Planning*, 32(3), 1-30. <https://doi.org.10.22108/gep.2021.126233.1376> [In Persian]
- Southon, G. E., Jorgensen, A., Dunnett, N., Hoyle, H., & Evans, K. L. (2017). Biodiversity perennial meadows have aesthetic value and increase residents' perceptions of site quality in urban greenspace. *Landscape Urban Planning*, 158, 105-118. <https://doi.org.10.1016/j.landurbplan.2016.08.003>
- Tonin, S. (2019). Estimating the benefits of restoration and preservation scenarios of marine biodiversity: An application of the contingent valuation method. *Environmental Science & Policy*, 100, 172-182. <https://doi.org.10.1016/j.envsci.2019.07.004>
- Tourism Yearbook of Yazd Province (2019). *Statistical Center of Iran*. [In Persian]
- Tuan, T. H., My, N. H. D., Anh, L. T. Q., & Toan, N. V. (2014). Using contingent valuation method to estimate the WTP for mangrove restoration under the context of climate change: A case study of Thi Nai lagoon, Quy Nhon city, Vietnam. *Ocean and Coastal Management*, 95(1), 198-212. <https://doi.org.10.1016/j.ocecoaman.2014.04.008>
- Xia, B., Dong, S., Li, Z., Zhao, M., Sun, D., Zhang, W., & Li, Y. (2022). Eco-Efficiency and Its